

Schicht-szappan

Mindenütt kapható! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva.

Hajfestő - fésű.

Egyszerű fésűvel és vagy vöröses haját szőke, barna vagy fekete tónusra festi. Teljesen ártalmatlan! Éveken át használható! Sok ezer darab használatban. Darabja 5 korona franko. Szállítója 10257 J. Schüller, Wien, II., Kurzbaugasse 4.

MATTONI-FÉLE GIESSHÜBLER FERMÉSZETES SAVANYÚ-KUT

ESZMÉNYI KEBEL azelőtt a Pületes orientales által, Ratié gyógyszerárúháza Parisban, Passage Verdunban az egyedüli szer, mely két hónap alatt és a nélkül, hogy az egészségnak ártana, az asszonyi kebel fejlődését, valamint a kebel idomainak szilárdságát biztosítja. Egy travegese ára használati utasítással együtt 3 forint. Raktár: Török József, Budapest. Király-utca 12. sz. 10232

Farbenfabriken vorm. Friedr. Bayer & Co., Elberfeld. Abteil für pharmaceut. Produkte. **Somatose**

oldható hasfelférnyo, a his tápanyagát (fehérvér és sókat) majdnem izetlen könnyen oldható por alakjában tartalmazza; kiváló étvágygerjesztő **erősítő-szer** gyenge a fájlákosban elmaradot-faknak, mell-ideg- és gyomorbeteg-eknek, stb. **Vas-Somatose** alakjában különösen **sápkórosoknak** orvosiilag ajánlva. 9953 Vas-Somatose 2 1/2 szerves vasvegyületet tartalmazó tiszta Somatose Raktáron a gyógyszerárúháza és gyógyszerkereskedésekben. Csak eredeti csomagolásban valódi.

VASÁRNAPI UJSÁG

11. SZ. 1904. (51. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ NAGY MIKLÓS. FŐMUNKATÁRS MIKSZÁTH KÁLMÁN. BUDAPEST, MÁRCZIUS 13.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt egész évre 24 korona, félévre 12 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG (a Világkrónikával) egész évre 16 korona, félévre 8 * A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) egész évre 10 korona, félévre 5 * Kihirdési előfizetésekre a postailag meghatározott vitellj is csatlakozó.

SZIGLIGETI EDE.

1814-1878. MOST MÁRCZIUS 8-IKÁN múlt kilenczven éve, hogy Szigligeti Ede Nagyváradon megszületett. A Nemzeti Színház legnépszerűbb darabja, a „Liliomfi” előadásával ünnepelte ez évfordulót s az ország egyéb helyein is kegyeletesen emlékeztek s emlékeznek meg róla, a magyar dráma és színpad egyik legéremesebb, oszlopos munkásságáról. Szigligeti nem annyira egyes műveinek örökérvényű jelességével tette nevét elévülhetlenné, mint inkább egész munkásságával s annak általános hatásával. Művei közt vannak kitűnők, a népszínmű terén úttörő volt, mégis nagyságának nem ezekben van igazi mértéke, hanem abban, hogy a Nemzeti Színház első, legnehezebb időszakában, egy emberöltőn keresztül úgyszólván egymaga akkora fontosságú munkát végzett a magyar színpad felvirágoztatására, mint korának összes jeles színészei együttvéve. A színházat nemcsak a jó művészi személyzet élte, hanem ép oly mértékben a jó műsor, s a negyvenes évek kezdetétől haláláig Szigligeti vállalt nyugodott a Nemzeti Színház s az egész magyar színpad műsora.

felől, s mint e nagyok, ő is csakhamar lemondott a színművészi babérokrol. Csakhogy ő ezzel nem vált meg a színpadtól, munkása maradt, mint színházi tisztviselő s mint drámaíró. Alig van irodalmunkban példa rá, hogy valaki oly kizárólagosan egy irodalmi ág művelésére szentelte volna magát, mint Szigligeti a drámára. Ereje e központosságának köszönheti az irodalom drámaírói munkásságának nemcsak óriási terjedelmét (több mint száz darabot írt!), hanem mély hatását is. Minden ízében színpadi ember volt, erős érzékekkel a színszerűség gyakorlati követelményei iránt, azzal a biztossággal, a mely a cselekvény adta lehetőségek közül ki tudta választani azt, a mely leginkább elnyerheti a közönség tetszését s azzal a komolysággal, mely nem pályázik a tömeg alantassabb ösztöneire, hanem erős kézzel fölemeli a nézőt magához, a saját magasabb állásponjtjára. A negyvenes évek heves, de alapjában tárgyaltalan irodalmi harcában,

mely a színpadi s a költői hatás túlsúlya körül folyt, ő inkább hajlott a színpadi hatás követelményéhez, mert csak ezzel édesgethette magához a közönséget, de azért a költői hatást sem ejtette el. Jelesebb művei, mint „Fenn az erdő, nincsen kas”, „Liliomfi”, „Trónkereső”, stb., ha pusztán mint irodalmi műveket tekintjük is, magas színvonalon állanak, melynél magasabbat kevesen értek el drámaíróink közül.

A népszínműnek tudvalevőleg Szigligeti a megteremtője; ez működésének legeredetibb oldala. A magyar köznépet ő vitte a színpadra mint komoly szereplőt, drámaíró elődei csak bohózatos hatásra alkalmas elemet láttak benne. Szigligeti ebben nem vezetett külföldi előképek, hanem egyrészt saját helyes színpadi érzéke, másrészt pedig a negyvenes évek ama demokratikus áramlata, a mely politikailag a jobbágyosság eltörlésében, irodalmilag pedig a nép-nemzeti irány diadalra jutásában érte el tetőpontját. A maga teremtette műfajnak egyszerűsége legkitűnőbb példáit is megalkotta, melyekkel a közvetlen utána következőeknek is alig egy-két darabja ért föl, a későbbi nemzedék művei pedig mélyen alatta maradnak. Az újabb drámaírói nemzedéknek egyik legsúlyosabb mulasztása ép az, hogy Szigligeti merész és sikeres kezdetét a népszínmű terén nem tudta fejleszteni s e kedvelt és gyökeresen magyar műfajt el hagyta laposodni.

Az a negyven év, melyet Szigligeti a Nemzeti Színház szolgálatában töltött, a küzdelmek, a súlyos válságok időszaka, de egyúttal a nagy sikereké s a szilárd alapvetésé is. Abban pedig, hogy a színház s vele az egész magyar színészet a válságokból épen tudott kimenekülni, sőt fejlődni is, ép úgy Szigligeti a fő-érdem, mint a későbbi nagy sikereiben. Mint a színház tisztviselője, majd igazgatója s mint a magyar drámaíró egyik legerősebb munkása, egész életét, minden munkáját, szíve minden dobbanását a magyar színügyre áldozta, melynek föllendülésében nálánál nagyobb érdeme nincs senkinek.

SZIGLIGETI EDE 1877. évi kirazat után.

SZÉNÁSY, HOFFMANN ÉS TÁRSA SELYEMÁRUHÁZA BUDAPEST, IV. KER., BÉCSI-UTCZA 4. SZ. **A TAVASZI** és nyári idényre selyemkeltme-, bársony-, csipke- és szalagszükségleteit vásárolja SZÉNÁSY, HOFFMANN és TÁRSA SELYEMÁRUHÁZBAN BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTCZA 4. A legnagyobb választék mindenféle selymárúkbán. Az idény összes újdonságai folyton raktáron vannak. Szabott árak, tulkövetelés kizárva. Minták vidékre bérmentve küldetnek. SZÉNÁSY, HOFFMANN ÉS TÁRSA SELYEMÁRUHÁZA 10317 BUDAPEST, IV. KER., BÉCSI-UTCZA 4. SZ.

Kérje csak a **Selle & Kary-féle FREDIN** legjobb tisztítószert minden finom lábbeli számára: bőrcipő, szőcsipő, szőcsipő, szőcsipő. Különösen ajánlható Box-calfs-, Osearia-, Chevreau- és lakkozópőrcikre. Wien, XII/1.

5 koronáért küldök 4 1/2 kgr. (kb. 50 drab.) kiváló minőségű francia piperezsappant róza, lilomtej, orgona, ibolya, rezeda, jászmin és gyöngyvirágból szepes esszenciával. A pénz előzetes megküldése esetén, vagy utánvétellel küldi. **KANN IGNACZ** Wien, II., Lilitenbrung, 11.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Soványosság Szép telt testetlenséget a D. Franz Steiner & Co. Berlin szőporsó által. Aranydíjmal kitüntetve Paris 1900. Hygiene-tiállítás és Hamburg 1901. 6-8 hót alatti már 30 fontnyi gyarapodást hoz. Orvosi rend. esszenci. Szőporsó használatos. Nem sződelges. Szőporsó készítmény. Ára kezesnőnként 3 kor. 50 fillér. Postaiutalvány vagy utánvétellel. Szállítja: 10128 **TÖRÖK JÓZSEF** Gyógyszerész, Budapest, 18, Király-u. 12

GANZ ÉS TÁRSA vasöntő- és gépgyár-részvénytársulat Leobersdorf, BUDAPEST, Ratibor. 582 Városi üzlet: IV., Ferencziek-tere 2. szám. Elektromos világítás és erőátviteli berendezések, egyenáramu, váltakozó és forgó áramra. Elektromos távolági, városi, bányai- és iparvasutak. Dinamógépek, elektromotorok, transzformátorok és áramátalakítók, daruk és szivattyúk; felvonók, szellőztetők, továbbá elektromos gépek és teljes berendezések a karbidgyártáshoz. Áramszámlálók, ivilámpák, mérőkészülékek. Lakások és épületek elektromos világítási berendezése. Vas-, acél- és ércöntvények építési és gépészeti célokra. Kéregöntési vasuti kerekék és keresztcsékek különleges vasból, első-rangú, helyiérdeklő elektromos és keskenyágányú vasutak számára. Hengerezékek és malomberendezésekhez szükséges tárgyak. Aprító gépek kőszűk és Sattler-féle léces golyómalmok. Turbinák, szilipek és csővezetékek. Papír és cellulóze gyártásra szolgáló gépek. Vasuti kocsik első-rangú, helyiérdeklő elektromos és keskenyágányú vasutak számára. Vasuti kocsialkatrészek, csapágyak (Korbuly és Katona-Varga szabálmala). Forgó korongok, tolpadok és kitérők. Daruk kézi-, gőz-, petroleum- vagy elektromos erővel való hajtásra. Transzmissziók. Gázmotorok, kotró-, generátor- és világító gázra 1000 lóerőig és azon túl. Petroleum-, Benzín- és Spiritus-motorok és Lokomobilok Bányai-féle vízbefecskendezéssel. Fűtéstémző készülékek. Vízszűrők. 10150

MAGYAR JELZÁLOG-HITELBANK. HIRDETMÉNY. A Magyar Jelzalog-Hitelbank t. cz. részvényesei az 1904 márczius hó 17-ik napján d. e. 12 órakor a bank helyiségeiben (V., Nádor-utca 7. sz. a.) tartandó XXXV-IK RENDES KÖZGYÜLÉSRE ezenel tisztelettel meghívatnak. NAPIREND: 1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése az 1903. üzletévről. 2. Az 1903. évi mérleg megállapítása és a felmentvény megadása. 3. Határozathozatal a tiszta nyereség hóváfordítása iránt. 4. Választás a felügyelő-bizottságba. A részvényesek letehetők: Budapest: a bank főpénztáránál (V., Nádor-utca 7. sz. a.) és a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltóbanknál. Bécsben: az Union-Banknál. Párisban: a „Société générale pour favoriser le développement du Commerce et de l'Industrie en France” című banknál. Alapszabályok kivonata. 23. §. 20 részvény tulajdona egy szavazatra jogosít. 24. §. Részvényesek, kik szavazó jogukkal élni akarnak, kötelesek a közgyűlés összehívta előtt legalább 8 nappal részvényüket térítvény mellett letétmenyezni. — A letétmenyezés a bank pénztáránál, vagy más, a hírlapokban kijelölt helyeken eszközölendő. 25. §. A szavazójog személyesen, vagy meghatalmazott által gyakorolható. Meghatalmazás csak részvényeseknek adható. Testületek, intézetek és kereskedelmi cégek, továbbá nők és kiskorúak a közgyűlésen törvényes képviselőjük által vehetnek részt, ha azok különben részvényesek nem volnának is. — Azoknak, kik szavazójogukat igazolták, a részvényes és az utának jéro szavazatok számának megjelölésével ellátott igazolójegyek adatkak ki. — A részvényes a részvényes által sajátkezűleg aláírandó jegyzékbe, számszerű sorrendben és pedig a Magyar Jelzalog-Hitelbanknál 1, minden egyéb letéthelyen 2 példányon bejegyzendő. — A letévo a letett részvényekről térítvényt nyer és a részvények annak idején, a közgyűlés megtartása után, eskis ezen térítvény visszaadása mellett fognak neki kiszolgáltatni. — Az 1903. évi mérleg és jelentés 1904 márczius 9-től kezdve a t. cz. részvényesek rendelkezésére áll. 10313 (Utányomás nem díjaztatik.)

CURIE ÉS NEJE RÁDIUMOT KÉSZÍTENEK.

veszedelmesen megapadt. Egy huszast a molnárlegénynek adott, két huszast a szobáért fizetett, két huszast ebédelt, egy huszast felváltott a boltban, a hol dohányt, kenyeret, szalonát és gyufát vett, úgy hogy nem volt már csak két huszasa. Azzal pedig nem nagy úr az ember egy olyan gazdag városban, mint Pest.

Kocsira nem télt ebből, pedig lett volna alkalma az úton itt-ott fölkérezkedni egyik falutól a másikig, de azért borraivalótt kellett volna adni, tehát inkább ment gyalog, a mi nem boldogság, ha még a holmiját is magával cipéli az ember a perzselő melegben. Elfikkadva pihent meg itt-ott valamely fa alatt, vagy egy forrásnál. Úszonátját egy magyar faluhoz ért, a szélső háznál egy köcsög aludt tejet kért, megkérdezte a szíves háziaktól, mivel tartozik.

— Hát ugyan mivel is tartoznék? — förmedt rá a gazda, — nem kerül az nekünk semmibe és nem ér semmit.

A következő sváb helységben egy pázsitos teret, hol a szomszédos házak apró libái tanyáztak, keskeny gyalogút szelt át, mely némileg megrövidíté a helységen keresztül vezető utat, Laczi a gyalogösvényre tért s minthogy nem eléggé vigyázott, egy a lába alá tévedt ügyetlen libáskát agyon taposott. A libásztor leányok mind összeröföntek, éktelen kiabálás támadt; a vénasszonyok előkerültek a szép fehérre meszelt házikókból, ki seprővel, ki piszkafával, sőt megjelent maga a községi bíró és megállapítván a kis liba bekövetkezett halálát, egy huszas bírságra ítélte a fiatal utast.

Szóval midőn végre későn este elfáradva, kimerülve megérkezett Budára, nem volt egyebe, csak egy huszasa és a nagy étvágya, mely a budai kis vendéglőkből kiáradó pecsenye-illatokra ágaskodni kezdett, mint a türelmetlen paripa.

Nem birt sokáig ellentállni, betért a «Fehér farkashoz», egy nyájas külsejű egyemeletes házba a Fő-úton, a hol színészek és szegény díjnokok, irnokok voltak a törzsvendégek.

Nagy élénkség volt bent, zsvaj, disputa. Egy vézna cseh lány a czipőjét verte szüntelenül. Egy-egy becsipett vendég közbe kurjantgatott. A kiszolgálót maga a kocsmárosné végezte, a kit mindenki «sógorasszonynak» szólított.

— Még egy messzelyt, sógorasszonyka!

— Egy rostélyost kérek, sógorasszony!

— Sógorasszony lelkem, nézze csak meg az ablakokat, mintha léghuzam volna valahol.

Laczi egyenesen hihetetlennek találta, hogy annyi sógora legyen, hanem azt örömmel tapasztalta, hogy az étel olos és pompás, valakinek, a ki rostélyost evett a szomszéd asztalnál és egy messzely bort ivott hozzá, húsz krajczárt számított a sógorasszony. Megéri a pokolban is. Laczi vérszemet kapott, nagyon éhes volt, még egy tésztát is rendelt, káposztás kocskát, kedvencz ételét. Holnap ugyanis vége mindennek, következik a prófunt és a birkózás az étellel.

Messze, az ötödik asztalnál három katona mulatott. Nagy szeretettel nézegette őket. Holnap már ő is ilyen lesz. De sókért nem adná, ha hallani lehetne, hogy miről beszélgetnek.

Addig-addig hegyezte a füleit, hogy a czitera-hangok daczára valamit meghalljon, míg egyszer megkisebbedtek a szemei, a fáradtság elnyomta, feje lehanyatlott váll-lapoczkái közé, pipája kiesett a szájából, ő maga elaludt és hortyogni kezdett.

Maga se tudja, meddig tartott, csak azon rezent föl, hogy valaki megdöfte. A sógorasszony állt előtte.

— Nagyon hortyogtál, édes fiam.

Megrázkódtól, kitérülte az álmod szemeiből.

— Elaludtam egy kicsit, — szólótt röstelkezve.

— Én pedig nem azért fizetem a cziterás

CURIE ELŐADÁST TART A RÁDIUMRÓL A PÁRISI EGYETEMEN.

lányt, hogy te itt agyonnyomod az instrumentum hangjait a hortyogásoddal.

— Hát az igaz, — mondá bűnbánó mosollyal. — Fizetek asszonyosság.

— Mid volt?

— Egy rostélyos, egy tészta, két kenyér és két messzely bor.

A vendéglősné figyelemmel megnézte vendégét, finom ruháit, urias arcát és így szólótt.

— Fizetsz kereken egy pengő forintot.

Laczi már maga a tegezés is bántotta, hanem az egy forint rémületbe hozta, minden vér a fejébe tódult, vörös lett, mint a paprika, majd holthaltvány.

— Hogyan? hebegte, hiszen a rostélyosért az ímént csak tizenöt krajczárt számított egy úrnak?

— Hát persze, — felelte az asszony nevetve — szegény ember nem fizethet többet, de te fizethetsz. Neked a rostélyos hatvan krajczár. Csak szúrd ki!

— Lehetetlen az, — felelte Laczi elképedve, nagy zavarral nyomogatva újjával az egyetlen huszasát, — a rőf mindenkinek egyforma rőf, a nap is egyformán süt mindenkinek.

— A nap azt teheti, a mi neki tetszik, — pattant fel a sógorasszony emeltebb hangon — én azonban nem sütöm egyformán a rostélyosokat. Tegnapelőtt is bejött a szemben lakó gróf Zichy, másfél forintba számítottam neki egy borjúszületet. Az Isten se egyformán osztja fel a javakat az emberek közt, édes fiam, hát istentelenség volna, ha a kocsmáros is nem ehhez tartaná magát. Szegény vándorló legénynek egy garas a pörkölt adagja a sógorasszonynál. Tudja azt egész Buda.

— Hiszen szép, szép, — hebegte Laczi röstelkedve — de én erre nem gondoltam és most nagy bajban vagyok, mert éppen csak egy huszas van nálam.

— Hát akkor ezt mondtad volna előbb, teringette faszekere. Hiszen én nem láthatok a zsebetekbe. Nem vagyok én Isten. Felöltöztök, mint valami báró úriak, mint valami pávakakasok, feszíteni, mutatni tudtok, de a zsebetek rátok czáfol. Nem szeretem az ilyen embereket. Menjetez lábat lógázni a Privorskyba, ne a sógorasszonyhoz, mert a sógorasszony potentát a maga szemetjén és adót vet ki a nyeglésekre. No, hát add ide azt az egy huszast és eredj Isten hírével!

Laczinak ez volt az első keserves megszegynülése, a melyre rá nem szolgált, de a mely

ellen még se tehetett semmi. Mert az életnek nem a tragikus botlásokból nőtt konfliktusai a legkeservebbek, hanem azok a tűrhetlenek, melyekbe csak úgy esetlegből ütődik bele. Odaadta huszasát és kismfordált, mint a leforrázott kutya.

Ott künn szép, lanya, csillagos éjszaka volt, csak kelet felől látszott egy kis borulat. Habozva állt meg az utcán, hogy merre menjen. Legjobb volna lefeküdni valahol, de a zsebében már csak rézkrajczárok csörögtek. Egy sétatányt keresett, a hol leülhet, batyuját feje alá tette és végigdől a padon, betakarva magát köpönyegével, szemhéjait legott édesen kezdtek tapadozni, midőn ott termett a sétatányok ismeretes poloskája, az invalidus katona és a főváros nevében megrázta istenesen.

LUPUS BETEG GYÓGYÍTÁSA RÁDIUMMAL.

— Hé! Ni! Mi ez? Itt nem szabad aludni!

— Hisz azzal nem bántok senkit.

— Bántja a rendet és a rend a fő, punktum.

Laczi ványadtan szedte fel a czók-mókját s elhatározta, hogy járkalni fog reggelig, megnézi az érdekes házakat odaát Pesten, melyeket azóta építettek, a hogy itt járt, de alig ment egy félórát, rettentő bágyadság, kimerültség vett rajta erőt.

Gondolta, hogy egy éjjeli kávéházba nyit be és egy asztalnál ülve várja be a reggelt, megszámlálta krajczárjait, de nem volt annyi, hogy feketekávéval rendelhessen vagy akár egy pohár szilvriumot. Ejnye no, mit tegyen már most? Most légy okos, Domokos! Más ember kétségbeesett volna, de ő nem. Ifjúság, boldogság. Hiszen ott volt a nagy kincs a zsebében, a Mariska levele. Ha nem volt étele, elolvasta, ha álmos volt, elolvasta. Ha nem tudott hová menni, egy utcai lámpáig mindig eljuthatott s ez máris czél volt, mert kivette a levelet a lámpánál és újra elolvasta. Talán a kávéházat

is csak azért óhajította, hogy milyen lehet abban a ragyogó gázvilágításban a Mariska kezeirása.

De hát a kávéház lehetetlen a krajczárok csekély száma miatt. Azok pedig nem kölykeznek meg maguktól. No, semmi, ott a verbunk, lesz felpénz holnap s kezdődik a gyöngypálya. Csak az éjszakát kellene még eltölteni nyugodtan valahol.

Egy mentő gondolata támadt. Hopp, elmegy a Hárompáva-utczába, fölkeresi a nagypapa pusztá telkét, ott nyíris van egy félszerfele, nyugodtan lefekszik, senki se fogja háborítani s legalább a maga földjén van.

Ösmerte jól az utcát, nosza, nyomban megindult és meg sem állt, csak mikor már odaért, pedig egészen künn volt a Krisztina-városrészen. Magas palánk vette körül, de mi volt az

csillagokra, vajjon melyik az ő csillaga és melyik a Mariskáé, aztán elaludt.

Talán föl se ébred csak napkeltekor, ha e közben a keletről jövő felhő szét nem húzza a maga fekete köpönyegét szinte egész végig az égbolton s nem kezd a csendes nyári eső cseperegni. Már ennek aztán fele se tréfa. Egy két kövér csöpp az orrára pottyant, meg a nyakába gurult.

Fölríadt. Az új viszontagság egészen elkedvetlenítette. Hát csakugyan minden összeesküdött a nagy mindenségben, hogy ő ki ne pihenhesse magát? Az ördög műve, hogy azt a fedellet elvitte a szél. Azelőtt itt állott tíz évig, most egyszer vehetné hasznát és nincs többé. De nini, itt vannak a hordók. Egy némelyiknek nincs fenéke. Épen egy olyan állt a fejénél is. Egy nagy ötvenakós alkotás. Ha oldalt gurítja,

AZ IGAZI GYÉMÁNT TŰNDÖKLIK A RÁDIUMTÓL, A HAMISÍTOTT SÖTÉT MARAD.

Laczinak, bedobta előbb a czók-mókját, aztán áthajította magát a palánkon, könnyedén, ruganyosan, akár egy akrobata.

Nem sokat érő telek volt, mindössze néhány száz négyszögöl, benőve labodával, farkastejjel és mindenféle vadbokrokkal. A balszögletben nyitott faoszlopokon valami tákolmány pipiskedett, olyan, a minők a szénszarító pajták falun, csak hogy ezt egy vihar egyenesen lefejezte, a korhadt fedelet lecsapta a földre, csak az oszlopok ágaskodtak az égnek, mint akasztófák. Az öreg Borly nem sokat törődött vele, bár kérték a szomszédok, nem adta el. «Hadd nőjön benne a pénz».

Laczi sokszor járt itt kis gyerek korában a nénikével, mikor még itt tartották az üres hordókat, a melyeken pompásan lehetett dobolni. Most is ott állott még néhány öreg hordó s egész halom szétesett donga. De biz ő ezekkel nem sokat törődött, feje alá csapta batyuját egy óriás hordó tövében, betakarózkodott a köpönyegével, egy perczig fölneézett a hunyorgató

szépen befekhet, meg nem ázik. Hiszen Diogenes is ilyenben lakott. Nosza, neki gyüirekezett és feldöntötte s a mint a tisztítás folytán odább csúszott a vén hordó fenéke, a szuroksötétségben valami csillámló pont szurta meg Laczi szemét a hordó előbbi helyén. Olyan volt, mint egy szentjános-bogár teste, csak hogy még sokkal élénkebben csillogott, tündökölt és szinte szikrázott, megvilágítva kicsike körben a barnás talajt. Laczi lehajolt, odanyult, de csakhamar ijedten kapta el az újját. Valami megszurta. Hab, talán valami mérges pók vagy Isten tudja mi? Előkereste gyufáját s megvilágította a helyet. Hát egy mellű volt, akkora darab gyémántgömbbel, mint egy borsószem. Laczi ugyan még soha se látott gyémántot, de hallott meséket a karbunkulusról, mely a sötétben világít. Erről legott ráösmert a becses köre s megörült neki: «No, ezt egyenesen az Isten hajította le nekem most, mikor a legnagyobb szorultságban vagyok, reggel eladom a zsidónak».

(Folytatása következik.)

A «KÉT PISZTOLY» 1844. ÉVI KIADÁSÁNAK CZÍMKÉPE.

Másolja a száraz valót és azt hiszi, hogy teremt; pedig csak a fotografus gépének munkáját végezi. Nem a látás, hanem a nézés alapján dolgozik és természetes, hogy ebből a gyári munkából a póre realizmus lesz az eredmény.

Shakespeare nem módolgatta a külsőt. Nála a belsőknek kidomborítása adja egyúttal a külkeretet. Ismerte a lélek rejtekeit. Kihozta azokból a jót, roszt, gyűlöletet, aljassat és nemeset; s reális kérelhetlenséggel mindent a nevének nevezett. Átkozódott úgy, a hogy átkozódnak szenvedélytől felkorbácsolt emberek s lágy hangok bűvös fuvallatát tudta kicsalni azok ajkairól, a kiknek a lelkiéletben attól elítő hangra nem is lett volna hír. A szeretet és a szenvedély, a fetrengés és a szárnyalás, a könnyűvérség és a vívódás, humanizmus és rideg önzés, állatiasság és lelki finomság, zsarnoki önkény és megadás mind külön-külön egyéniségek lelki alapjából kifolyó természetes jelenségek az alkotásaiban. Ez a teremtő realizmus.

A vérszegény realizmus az emberből csakis az állatot tudja kifacsarni; a teremtő erő nem ismer részletalkotást. A lélek a testtel egyet képez előtte és abból hozza ki egészében, egyénné formálva az embert. Nem csupán az állatot, hanem az embert s ebben van a célja. Nem az irányzata, hanem a célja. Az irányzatos realizmus az érzékekre dolgozik és kabultság a hatása, a teremtő realizmus az érzést ragadja meg és föltétlenül ébreszt.

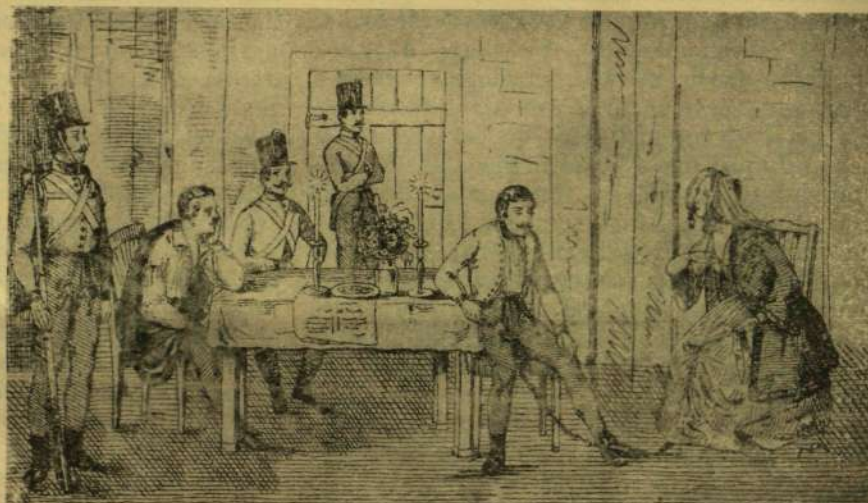
Ezen a nyomon ébred föl önkénytelenül az emberi részvét a Shylock vergődő nyomorúsága iránt is. Mert azzá lesz végső mozzanatában.

A «SZÖKÖTT KATONA» 1844. ÉVI KIADÁSÁNAK CZÍMKÉPE.

JELENET A «KÉT PISZTOLY»-BÓL.

JELENET A «SZÖKÖTT KATONA»-BÓL.

ILLUSZTRÁCIÓK SZIGLIGETI SZINMŰVEINEK ELSŐ KIADÁSÁBÓL.

együtt érzett a mások gyötrődéseivel, visszhangra találtak abban a világrend egyetemes nyomorúságai; és mindenkiféle önmaga ment sokon át. Ez a fegyverzet emberismerővé tette őt s így lett örökbecsű alkotásai éltető elemévé a realizmus. Az a realizmus, a melynek a mai kor ezen a néven ismert irányzatával semmi közösége nincs. Ma ez egyértelmű a salakkal. Annit jelent, hogy a becsület, nemes érzés, becsvágy, lelki ragaszkodás, testvéri szeretet, önfeláldozás nem valóságok. Valóság kizárólagosan a piszok. Annit jelent, hogy szinpadra viszem mindazt, a mit a háztűzhelyemnél óvatosan takarni tanított. Különösen ebben az irányban leplezem le a külsőt; gondosan kerülve a tömeg előtt teljesen ismeretlen belsőbe tekintést. Nem arra nyújtok neki fátylavilágot, a mire nézve sötétben botorkál a lelki világa, hanem ott lobogtatok neki fényt, a hol a jóérzése a fénytől visszariad.

Ezt jelenti a mai szinpad realizmus. Nyugtatóról jövő kinövés az annak az egyetlen jogosult szellemi irányzatnak, a mely a lelki igazságok élethű visszaadását szolgálja szívével. Ennek Shakespeare volt az öntudatlan teremtő apostola. Nem tudta ő azt, hogy géniuszának ez a megnyilatkozása irányzat. Irányzat a mai realizmus. Shakespeare költő volt. Nem kitzított czéllal szolgálta ő az igazat. Belseje ellenállhatatlan életszükséglete volt az. Hogy úgy mondjam, a lelki kényszer hatása alatt állt. A realizmus mai apostolainál a belsőknek ép ez a kényszere nincs meg. A hol pedig ez hiányzik, ott a szindarab-faragó mesterkedése áll elő.

Nem lehet nem érezni, hogy valamiben neki is igaza van. Ezt az igazát nem kapja meg a bírótól. Könnyörtelen vérszomjazását a bíró túlkegyetlenkedti.

De ép ebben rejlik Shylockra nézve a belső igazságszolgáltatás. Az emberit értem. Azt aköltő adja meg neki annak igazolásával, hogy csakugyan mindenki ellene fordul. Még a bíró is. Itt van az emberi részvétnek a nyitja, a melynek hű tolmácsolója Novelli.

EGYVELEG.

* Az orosz seregben legújabbán a tudóvész katonák száma aggasztólag szaporodik; a létszámuk közel két százaléka tudóvész. A kelet-ázsiai harcokra vonuló csapatokat pedig a hagymáz tizedeli, mit első sorban a hiányos élelmezésnek és ruházatnak kell tulajdonítani. Az öngyilkos orosz katonák száma is sokkal nagyobb, mint bármely más európai seregben.

* Elpusztult hajók. Az angol tengerészeti hivatal szerint a múlt 1903 ik évben 5550 különféle nemzetiségű gőzös és vitorlőshajó pusztult el a tengeren. A balesetek száma egy év alatt 492-vel emelkedett. A legtöbb szerencsétlenség (1689) hajók összeütközése, szélvész (1050) s a gépek elromlása (641) miatt következett be.

* A cambridgei herceg annak idején a mostani perza sah alyjától egy diszkardót kapott ajándékba, melynek kosara mogyorónyi nagyságú gyémántokkal van kirakva. Ezek értékét szakértő amsterdami és londoni drágakő-kereskedők azért nem voltak képesek megállapítani, mivel a gyémántok egyforma nagysága, színe és tisztasága a becslést lehetetlenné teszi.

* Némely grönlandi asszony 50—60 ezer koronát érő szörmeruhát visel. Némelyik sealskin kabátjának csuklyája például az ezüst-róka bőrből készült, maga a kabát pedig szintén sealskinnel van bélelve, míg díszítését mesés pénzt érő kék róka-farkok képezik. Ellenben a legjobb módú grönlandi leány keletkezésében 5—6 acél-halászhorog általános feltűnés és irigységet kelt társnői közt.

* Különös törlesztés. A londoni City bírósága előtt a következő érdekes per folyt le. Egy kereskedőség 1886-ban egy ügynöktől 20 font sterlinget (880 korona) vett kölcsön. A tartozásra eddig 2400 korona kamatot fizetett, most azonban a hitelező rajta még 3600 koronát követel. S a bíró ezt meg is ítélte, de úgy, hogy az adós a felperesnek havonként egy-egy fillért fizessen. Így aztán a részletfizetés épen 30 ezer esztendőig fog eltartani.

* Merész hajózás. Egy amerikai ember Új-Zealandból egy 22 láb hosszú vitorlás hajón Londonba indult. Az út öt hónapig fog tartani, a minél hosszabb utat oly kis hajón eddig még senki sem tett meg. Az utast senki sem kíséri. Százharmincz napra való friss vizet és süfített élelmi szereket visz magával.

* A legújabb amerikai intézmény a «négyórás álom klub». Ennek tagjai arra kötelezik magukat, hogy huszonnégy óra alatt csakis négy órát alusszanak s barátaikat és ismerőseiket szintén ezen szokásra igyekeznek serkenteni.

* A párisi hóhér mindazon tollakat gyűjti, melyekkel az egyes elítéltek átvételéről szóló elismervényeket aláírta. Mindenik elismervényhez új tollat használ, melyen a tintát meg hagyja száradni. Ugyanezt az eljárást követték elődei, jelesen Samson-ig, ki a forradalom alatt sok ezer embert kivégezett.

VLADIVOSZTOK KIKÖTŐJE.

KÉPEK AZ OROSZ-JAPÁN HÁBORÚBÓL.

Fokozza a most folyó háború borzalmait az iszonyú hideg, mely még ilyenkor is javában uralkodik Szibériában, Manduria s Korea északi részein. Hiszen például a sokat emlegetett Port-Artur olyan szélességi fok alatt fekszik, mint Olaszország déli csúcsa s mégis dermesztő ott a hideg és jégsappal vannak borítva az épületek, melyeket — a mint újabbán kiderült — nagyon megrongáltak a japánok bombái.

Még sanyarúbb a helyzet az óriási hosszúságú szibériai vasúton, hol most éjjel-nappal szállítják a katonaságot a harcra. Igyekszik ugyan a hadvezetés, hogy a katonákat lehetőleg óvja a megfagyástól s ezért pokróczokkal bélelteti ki a vasúti kocsikat, kályhákat is állítat beléjük, gondoskodik útközben meleg borscáról (főtt vörösrépa) és forró teáról, de azért vajmi sokan fagyott lábbal, vagy súlyos betegen érkeznek meg Mukden tájára, mert hiába, a 30—40 fokos hideget nem könnyű meggyőzni, kivált mikor az éjjeli-nappali szakadatlan lázas forgalom mellett az óvintézkedéseket csak hiányosan lehet megtartani. Tudja ezt ott mindenki, azért látni az állomásoknál naponta olyan szívzsongató búcsúzási jeleneteket.

A csapatok és vezérek elindulása az oroszoknál, mint igen vallásos népnél, természetesen nem maradhat vallási szertartások nélkül. Így Makarov tengernagy is, mielőtt eddigi állomáshelyéről, Kron-

stadtól elindult, a Szent András-templomban ünnepélyes istentisztelet volt, melyet a János atya nevű Oroszország-szerte szent ember hírében álló pápa tartott. János atyának a nép hite jövendőmondó tehetséget s egyéb emberfölötti hatalmat tulajdonít, a melyben még a műveltek is hisznek, sőt mondják, hogy a csárok is, II. Miklós ép úgy, mint III. Sándor, nem egyszer kérték tanácsát. Egyszeri pap, minden főbb egyházi rang nélkül, de az az előjoga van, hogy püspöki süveget viselhet, hatalma pedig az orosz nép lelkére pártatlan. Szibéria legmesszebb vidékeiről is folyamodnak hozzá hívők, betegek, beteg gyermekek szülei, a kik gyógyító erejében reménykednek és egyéb szerencsétlenek. E miatt Kronstadt városa mindig tele van nyomorékokkal, nagy betegekkel, koldusokkal. János pápa a templomban nagy ünnepélyek közt meggyón-tatta Makarov tengernagyot, aztán megáldotta tisztjeivel együtt. Az ünnepély után másnap a tenger-nagy Szentpétervárra utazott a csárhoz, hogy onnan a kelet-ázsiai harcra siessen.

A büszke páncélos «Varjag» nevű czirkáló-hajó felett még most is úszkálnak töredezett jégtöblök, pedig az is jőformán déli fekvésű tenger fenekén hever a csemulpói kikötőben. Még az első tengeri csatában súlyosztették el a japán golyók, társával, a Korejeczcel együtt. Képzünk abban a pillanatban mutatja a 10—12 millió korona értékű hajót, midőn már félig elsüllyedt, a közelben horgonyzó francia

hadihajó pedig kiegészítőket tesz, hogy a legénység megmentsen.

A háborúval együtt fellendült a karrikatúrák divatja is, kivált az angoloknál és amerikaiaknál. S e tréfás rajzok között gyakran igen sikerültek akadnak. Egy ilyen mi is közlünk most egy amerikai lap nyomán. Az orosz jelképező koronás medve Mandzurián állva (melyet egy kínai sárkány jelképez) fogat csikorgatva, hatalmas pallosát mérgesen húzza kifelé, hogy ellenségét megsemmisítse. Ámde az ellenség, a kis japán, nem ijed meg, hanem bátran szembe száll az óriással, még pedig összerombolt, félig elsüllyedt hadihajókon vetve meg lábát, a mi megint azt jelképezi, hogy a japán ellenfele legyőzött hajóhadán át hatol a szárazföldre, hogy ott megvívja a döntő csatát, melynek kimenetelét olyan feszült érdeklődéssel várják most a világ népei.

EGY VITÉZ NEGYVENNYOLCZAS HONVÉD SÍREMLÉKE.

Hogy a magyar nép milyen tiszteletben részesíti a szabadságharc vitézeit, annak szép bizonyosságát nyújtotta Szabolcs vármegye közönsége, mely a közelmúlt napokban közadokozásból díszes síremléket állított Rakovszky Sámuel 1848/49-iki honvédezes sírja fölé. Rakovszky Sámuel egyike volt a szabadságharc

A «VARJAG» OROSZ CZIRKÁLÓ-HAJÓ ELSÜLYEDÉSE A CSEMULPÓI KIKÖTŐBEN.

adásai 6840 K-ra rúgtak. Az 1904. év költségelő-irányzatában a bevételek 8781 K-val, a kiadások 8770 K-val szerepelnek. A társaság vagyona 44,020 K-t tesz.

MI UJSÁG?

— Az obstrukció vége. Érdemes dolgot jegyezhet fel a krónika e héten, hogy a magyar ember esze, ha elmegy is vándorolni néha, a legsürgősebb órában megjön. S ez a nyitja annak, a min már Petőfi is töprengött, hogy hazánk még fennáll. Az obstrukció tengeri kigyójáról is kislült, hogy a farka végén nemzeti színű pántlika van. A csütörtöki ülésen, midőn a többség Tisza miniszterelnök házszabály-módosító indítványának napirendre tűzését már megszavazta, midőn az összes pártok izzó haraggal, úgyszólván összeszorított ökölökkel álltak szemben, fölémelkedett az öreg történetírő, *Thaly Kálmán* és egy patriarkha intő szövegét mondta a miniszterelnököt, vonja vissza indítványát, és a harcolókat, hogy hagyják abba az újonczajavaslat ostromát. Csak formának látszott az egész. Egy elkésett kísérletecske. Még szinte nevetgéltek rajta néhányan... S im, csodák csodája történt. Mikor a tüzezek már az ágyú kancócait gyűjtögték, megrebren egy fehér galambnak a szárnya s egyszerre kiltja a tüzezeket az egész vonalon a szárnnyal felvert piciny széláram. Hát lehet ez? Lehet, mert megtörtént. *Tisza* nyilatkozott: ő visszavonja indítványát, ha mindenképpen abbahagyják az obstrukciót. *Thaly* fölkel helyéről s egyenesen Tiszának tart a Ház mediumán keresztül,

Kristóffy József főispán és kísérete a nagykárolyi megyeházában.

Oldalt jobbról báró Felitzsch Artur, mögötte jobbról báró Solymossy Lajos, balról Babó Lajos orsz. képviselő, mellette balról Kristóffy József főispán, mögötte balról Latinovich Géza orsz. képviselő, gróf Károlyi György orsz. képviselő, Kállay Zoltán hevesi főispán, előtte gróf Teleki Géza, mögötte Nagy László Szatmármegye alispánja, utána sorban Domahidy Elemér Hajdúmegye és Debreczen sz. kir. város főispánja, Szentiványi Gyula orsz. képviselő, Szuhányi Ferenc földbírók, dr. Vojnarovits Sándor főispáni titkár, végül Szaczellary György orsz. képviselő.

Szatmármegye székháza Nagy-Károlyban a Kölcsöy-utcában.

A szatmári székesegyház és a városháza.

Ezután *Illés József*, mint vendég mutatta be «A törvényes öröklés az Árpádok korában» című jogtörténeti tanulmányát. A felolvasások után a második osztály zárt ülést tartott.

A Földrajzi Társaság *Erődi Béla* elnöklésével március 10-ikén tartotta évi közgyűlését. A választmányt egyharmadában megújították; előterjesztették a társaság költségvetését; megválasztották tiszteleti tagokul *Berzeviczy Albert* közoktatásügyi minisztert, *Drygalszkit*, egy délsarki-expedíció vezetőjét és *Hans Mayert*, a Csimborasszó átkutatóját.

Dr. *Havass Rezső* alelnök érdekes jelentést tett az 1903-ik év földrajzi eseményeiről, méltatván minden kisebb-nagyobb mozgalmat és eredményt a földrajz terén. Főleg az északi és déli sark vidékeinek kikutatása körül vívott lelkes és szívós harcot a tudomány. Toll báró, *Amundsen Roald*, *Nadhorst* tanár, *Brummerstedt* az északi sark körül búvárkodtak. Ázsiában az európaiak nemesak tudományos, hanem hódító szándékkal is sokat haladtak előre, kivált a németek, oroszok s angolok. Afrikában a Csad-tó környékén történt felfedezés. Tudományos kutatások sok új adatot derítettek ki Amerika s Ausztrália földrajzában. Hazai földrajzi életünknek egyik nevezetes eseménye, hogy dr. *Havass Gyula* tizenkét európai nép tankönyveiben tömegtelen téves és osztrák eredetű magyarellenes adatot talált. A közoktatási kormány útján szándékozik a társaság tudományos orvoslást nyerni. A magyar geográfusok múlt évi működését részletesen tárgyalta a felolvasó. A társaság élete is mozgalmos volt. Az előadást élénk tetszéssel fogadták. A társaságnak 8540 K bevétel és 7577 K kiadása volt. A balatoni bizottság bevételei 9668 K-ra, ki-

Kristóffy József főispán Szatmármegye tisztikarával.

KÉPEK A SZATMÁRMEGYEI FŐISPÁN BEIKTATÁSÁRÓL. — Jelfy Gyula fénykép.

kezet fognak és rázzák, rázzák... S mintha e rázzással kiráznak mindazt a gyűlölséget az agyarkodó táborokból, mely a szívek mélyére lerakódott. Lassan-lassan az egész parlament, mintegy megtisztulva, tapsolni kezd, szinte tombol. A jelenet a szívekbe vág. Valóban történelmi és dicsőséges. Kis vártatva *Ugron* tette le a fegyvereket, aztán a néppárt, aztán a disszidensek bodzafa-puskáikat. Az idő délre járt. Tavasz szél vidáman enygelte a trikolorral; a napfény is kisütött és arannyal öntötte el a parlamenti palota tornyain a páncélos vitézek siskáit.

A király Erzsébet királyné arcképét nézte meg március 5-ikén *László Fülöp* bécsi műtermében. A festmény Erzsébet királynét abban a magyar díszruhában tünteti föl, a melyet 1867-ben a koronázáskor viselt. Az élete virágában levő királyné a trón előtt áll. A festmény a budapesti Nemzeti Kaszinó megrendelésére készült és a királynak *Benicz Gyula* által festett képe mellé helyezik el. Az uralkodó, a ki féltékenyül megemlékezett, a művésznek teljes elismerését nyilvánította. A délután folyamán *Mária Terézia*, *Mária Annunziata* és *Mária Valéria* főhercegnők is megjelentek a műteremben, hogy a képet megszemléljék.

A Brit és külföldi Biblia-Társulat száz éves jubileumát március 6-ikán az összes protestáns egyházak megülték. E vasárnapon a prédikációk mind e társulat nagy hatásáról szóltak.

Budapesten az egyházi ünnepek kivül a Református Ifjúsági Egyesület a Nemzeti Múzeum dísztermében biblia-estét rendezett, a melyen nagy számban közönség jelent meg. A református teológusok és gimnáziumi tanulók énekára nyitotta meg az ünnepeket; erre *Haypal* Benő budai református lelkész mondott imát. Dr. *Szabó Aladár* «A biblia diadalutja» czimű előadást tartott, *Takaró Géza* teológus szavalt, végül *Balogh Ferenc*, a debreczeni református teológiai akadémia tanára előadást tartott e cziművel: «A biblia és a magyar nemzet».

A Biblia-Társulat legfényesebb ünnepe Londonban volt, a Szent Pál-templomban, a hol megjelent az angol királyné és a trónörökös pár is. A királyt gyönyörkedése akadályozta a megjelenésben. Az ünnepélyek alkalmából tudjuk meg, hogy az angol Biblia-Társaság százéves alapítása óta 185 millió bibliát adott el 430 különböző nyelven. Napi költségvetése hétszáz font. A társaság állandóan óriási jövedelemre tesz szert adományokból. A minap is egy teljesen idegen ur lépett be a társaság épületébe és nevének megnevezése nélkül ezer fontot ajándékozott a társaságnak.

A londoni központi biblia-ünnepre a külföldről számos küldöttség érkezett. A Társaság ezeket a Sweens-Hallban tartott ünnepi gyűlésen fogadta. A legtöbb európai államból és Kanadából, valamint az Egyesült-Államokból is jelentek meg küldöttek. A német birodalmat *Berndorff* gróf, a német nagykövetség titkára képviselte. *Northampton* marquis elnök köszönő beszédében kiemelte, hogy a Biblia-Társaságot mily sok országból üdvözlik, melyekben törekvései rokonérzésre és támogatásra találnak. Felolvasta a német császár táviratát s *Hoate*-t az Egyesült-Államok jelenlevő nagykövétét üdvözölte ezután, hangsúlyozva, hogy az angol-szász fajnak nem a támadás a hivatása, hanem a béke szellemében a kereszténységnek, tehát a civilizációnak az egész világon való elterjesztése.

Baksay Sándor ref. püspök beiktatását március 20-ikán fényes egyházi ünnepélyvel tartják meg a budapesti Kalvin-téri ref. templomban. Az ünnepély sorrendje ez:

Előének és közének: énekl. a gyülekezet. Egyházi beszéd: mondja *Papp Károly*. Karének: énekl. az ev. ref. főiskolai énekkar. *Krausz G.* karnagy vezetésével. Főlátó beszéd: mondja *Antal Gábor* dunántúli ev. ref. püspök. A megválasztott püspök eskütétele. Főlátó beszéd az esperesi kar által kézrátétellel. A legidősebb esperes, *Koncz* Imre kéri Isten áldását a megválasztott püspökre. Az új püspök megáldja a gyülekezetet. Berekesztő ének. Istentisztelet után közvetlenül a küldöttségek fogadása az ev. ref. főgimnázium dísztermében. Délután két óraker közébed a Hungária-nagyszállóban.

Jelesünk szobrai. Öröndetes jelenség, hogy a szobrok, emlékművek, melyek hivatva vannak a nemzet haláljának külsőleg is kifejezését adni, egyre jobban szaporodnak. S ez nemesak a kegyeletnek látható jele, hanem képzőművészetünk rohamos fejlődésének is. Csak a már készülő, vagy fervebe vitt nagyobb emlékművekről is egész sorozat állítható össze. *Budapesten* az országgház körül állítanak föl nagy szobrokat. Talán még ez év 10-én elkészül gróf *Andrássy Gyula* lovasszobra, melyet *Zala György* már az országgházon adott át. Az országgház homlokzata előtt van kimérve helye *Kossuth* Lajos szobrának is. A hatalmas palota fényes oszlopá-

RAKOVSKY SÁMUEL 1848/49-IKI HONVÉDEZREDES SÍREMLÉKÉNEK LELEPLEZÉSE GYÁN.

nokában a márványos falban most bontották ki egy darabot, hogy ott mélyedést vájjanak és beilleszték az országgház tudós építőjének, *Steindl* Imre műegytemi tanárnak mellszobrát. *Steindl* már nem érte meg az országgház megnyitását, néhány szobrásztanár mináztá. A fővárosban készen áll már régen *Trefort* Ágoston néhai közoktatásügyi miniszter álló szobra a műegytem udvarán és *Irányi* Dániel mellszobra a főváros egyik legélénkebb helyén, a gyár-utcai kis parkban. Ez utóbbit március 15-én leplezik le. *Kallós* Ede műve és mása az Irányi-sírnán levő emlékek. A vidéken is szaporodnak a szobrok. *Pozsony* városa 40,000 korona költséggel *Petőfi* szobrára hirdet pályázatot. A bírói-bizottság által legjobbnak ítélt négy pályamű közül az első a kivittel, a második 1000 koronával, a harmadikat 500 koronával és a negyediket 300 koronával díjazták. A pályatervet 1904 augusztus 2-án este hat óráig kell benyújtani a szobor-bizottság elnökéhez.

Vasvári Pál emlékközpontja. Az 1848—49-iki szabadságharc egyik áldozatának, *Vasvári Pálnak* emlékközpont állítottak a gyalui havasok közt. Ama hely közelében, a hol *Vasvári* elesett, erdő közepén fűrészgár épült s vele község keletkezett, melynek *Jósika*-telep a neve. Most *Vasvári-kápolnát* építtet oda a telep igazgatója, *Kolmer Herman*. Az oltárképen *Mária*, Magyarország védőasszonya terjeszti ki áldó kezét *Vasvári* s az alatt kijózó honvédek föl. A kápolnát még ez évben föl fogják szentelni.

Írók emléke. *Lauka* Gusztávnak arcképét a nagy-beckerei kaszinó megfesteti s emlékül fogja őrizni nagytermében. *Vas* Gereben szülőházát *Fürge*den emléktáblával jelöli meg az országos irodalmi szövetség, a székesfehérvári Vörösmarty-körtől támogatva. Májusban tartják meg a leleplezés ünnepét.

Szigligeti Ede lapunk mai számában közölt arcképét a jeles író legidősebb leánya, *Szigligeti Mária* úrhölgy volt szíves lecsatolás végett szerkesztőségünk rendelkezésére bocsátani. *Szigligeti* két népszimfó, a «Szökök tatoná» s a «Két pisztoly» ma már igen ritka első kiadásának címlapját a *Szűry* Dénes könyvtárában levő példányok után közöljük.

Tanári kinevezések a budapesti tudományegyetemen. A budapesti egyetem hittudományi karán a már régebben megüresedett dogmatikai tanszékre dr. *Prohászka* Ottokár, az esztergomi papnevelő-intézet tanára és lelki felügyelője, ismert egyházi író nevezetett ki; szintén a hittudományi karban dr. *Kiss János* eddigi nyilvános rendkívüli tanár tanszékére nevezetett ki; az egyháztörténelem tanszékére pedig *Kurácsonyi János* dr. biharpüspökii esperesplébános és történetíró rendes tanárrá. A bölcsészeti karon is történtek új kinevezések: *Alexander Bernát*, *Petz* Gedeon, és *Kövesligethy* Radó eddigi rendkívüli tanárokat rendes tanárokká nevezte ki a király.

Harkányi Frigyes báró jubileuma. Az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár március 8-án ünnepelte ötvenedik évfordulóját annak, hogy *Har-*

kányi Frigyes báró az intézet vezetőinek sorába lépett. Az ünnepen csakis az igazgatóság és felügyelő bizottság tagjai, valamint a tisztviselői kar vettek részt. *Loisch* Ede elnökhelyettes, *Busbach* Péter, a legidősebb igazgatósági tag, *Kollár* Lajos a felügyelőbizottság nevében üdvözölte az ünnepet, végül pedig *Zsoltos* Károly vezértitkár a hivatalnokai kar nevében. *Harkányi* Frigyes báró megindultan mondott köszönetet a megisztelésért.

HALÁLOZÁS.

Gróf WALTERSEE ALFRÉD tábornagy, a német hadsereg vezérkari főnöke, meghalt március 5-ikén Hannoverben, 72 éves korában. A porosz hadsereg egyik legidősebb tisztje volt; részt vett az 1866-iki osztrák-porosz háborúban, az 1870—71-iki francia háborúban. *Moltke* halála után 1888-ban a vezérkar főnökévé nevezték ki. II. Vilmos császár nagyon kedvelte és azoknak a szövetséges hadaknak vezetését is rábízta, a melyek báró *Kettler* pekingi német követ meggyilkolását megboszlalni hajóztak *Khinába*. 1874-ben 52 éves korában házasodott meg, a mikor nőt vett *Noer* herceg özvegyét, *Lee* Dávid new-yorki bankár leányát. Haláláig az urakházának, az államtanácsnak egyik legbefolyásosabb tagja volt. Temetésére uralkodónk intézkedéséből *Beck* tábornagynagy, az osztrák-magyar hadsereg vezérkari főnöke utazott Hannoverba.

VERBŐCZY ISTVÁN, a csiszterezita-rend kiváló tagja, egyetemi magántanár, elhunyt Zirczen, 63 éves korában. A tanárkodást 1864-ben kezdte meg Egerben, a honnét két év múlva Pécsre került s ott huszonkét évig működött. Irodalmi dolgozatai közül legismertebb a szónoklattana és költészetana, melyekkel jó nevet vívott ki magának. Életének utolsó tizenhat évét mint lelkész töltötte el *Polányiban*, *Veszprém* vármegyében, a hol az egyházközlötnek tanfelügyelője és helyettes esperese volt.

Id. **BAGI** LÁSZLÓ, Kecskemét városának volt főbírája, később polgármestere, hosszú betegség után 85 éves korában meghalt Kecskeméten. A Bach-korszakban mint ügyvéd ingyen képviselte a város közönségét s a város összes ingatlanait és követeleseit ő telekkönyvezte. 1867-ben a kecskeméti törvényszékhez első táblabíróvá és helyettes elnökévé választották, de állásáról temondott s elfogadta a városi főbírói állást. Ő volt az utolsó főbírája *Kecskeméten*. A város polgármestere 1872-ben választották; hat évvel ezután az árvászek vezetését vette át s 1896-ban nyugalomba vonult.

Elhunytak még a közelebbi napokban: *Nyáry*-*Szabó* FERENCZ, Nagy-Kőrös város polgármestere 58-ik évében. A sirmál *Biczó* Bálint városi főjegyző a tisztikar nevében mondott búcsuztatót, aztán *Eötvös* Károly, a város országos képviselője is meglev szavakkal vett búcsút «a jóbaráttól és derék embertől». — **HETVESSY** LÁSZLÓ, czimzetes kanonok, a pécsi egyházmegye seniorja, nyugalmazott hosszútetényi plébános 97 éves korában Mártonfán. — **INCZE** ANDRÁS kolozsi római katolikus plébá-

nos élete 48-dik, papsága 25-dik évében. — IMRE LŐRINCZ, kir. tanácsos Abauj-Torna, Borsod- és Szepes vármegyék nyug. tanfelügyelője, tanfőképző-intézeti zenetanár, stb. 77-ik évében, Kassán. — DÉNES SÁNDOR 48-as honvéd-százados, nyug. postamester 84 éves korában Gyárlóton. — DEUTSCH MÓZES 48-as honvéd, ki a szabadságharcban mint század-dobos vett részt, 104 esztendősen korában Kisteleken. — MIKSY MIKLÓS 48-as honvédőrmester 73 éves korában Nyitra megye közepében. — NOGRÁDY JÁNOS, volt 48-49-iki honvéd 70-ik évében Nagylónodán. — SOMOGYI JÁNOS, nyug. igazgató-tanító, Tolna megye bizottsági tagja, Bonyhádon. — FAZEKAS JÓZSEF, Bihar megye bizottsági tagja, a ref. egyház gazdasági tanácsa, 61 éves korában, Budapest. — HÁSZ SÁNDOR battonyai kir. közjegyző 49 éves korában. — ADORJANI MOLNÁR ISTVÁN ügyvéd, földbirtokos, 77 éves korában Bánkon. — OPERA Győzőy segédhivatali igazgató, a kereskedelmi minisztérium kiadói hivatalkájának főnöke Budapest. — GAAL ERNŐ bajai takarékpénztári igazgató és Baja város törvényhatósági bizottsági tagja, 50-ik évében Baján. — RIGERSPERGER FERENCZ, a kassa-oderbergi vasut volt főmérnöke, 76 éves korában Budapest. — FARKAS IGNAZ budapesti építőmester és háztulajdonos 55 éves korában. — GRÓF BISSINGEN SÁNDOR, a fehértemplomi állami gimnázium tanulója, gróf Bissingen Ernő fia, 14 éves korában Fehértemplomban. — AKOSFALVI SZILÁGYI ELEMÉR, főgimnáziumi VIII. osztályú tanuló, Marosvásárhely.

Ellen's Isle. G. Gy. I. A cikket köszönettel vetjük; legközelebb magánlevélben is válaszolunk. A vén zászlós. Az én imádságom. A nagy halott. A vén kurucz arczán hatalmas, mely barázdák, — talán kard vágta, tán az élet... A kard vágta se forradásait aligha lehet összevetni az öregkor által az arczra vont redőkkel. Ilyen végig nem gondolt gondolat több is akad a versben, a mely különben kelletlenül jobban el is van nyújtva. Pedig különben vannak csinos részletei is, érdemes volna újra átdolgozni. A másik kettő jóval kevesebbet ér. Kurucz kesergő. Megújulás. Vágy és való, stb. Egyik sem tartozik tehetség becsebb termékei közé, csak több-kevesebb szépen csengő szavakat látunk bennük, a szavak mögött nincs semmi, a mi az érdeklődést lekötne. Aligha mély költői megindulás sugallta a verseket, talán inkább csak az írási kedv. A tehetség köteleseket ró arra, a kinek adatott: nem szabad középszerű dolgokra pazarolni a szigorúbb kritikát kell magával szemben gyakorolni. Műlik a tél. A magyar, stb. Nem láttatnak költői versek: a modoros, sántikáló sorok költői tűz nélkül vannak összefüve.

KÉPTALÁNY.

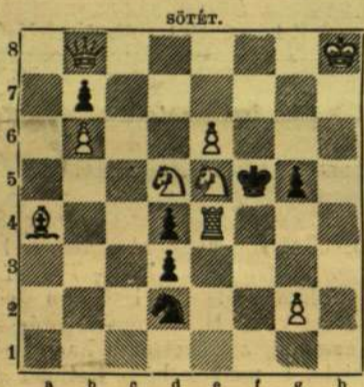

A 'Vasárnapi Ujság' 8. számában megjelent képtalány megfejtése: Ez a föld ad mindennapi kenyereit.

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós. Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

SAKKJÁTÉK.

2371. számú feladvány. Feigl M.-től. (I. díjat nyert feladvány.)

Világos indul s a harmadik lépésre matot mond.

A 2356 számú feladv. megfejtése Köhlnlein F.-től.

Világos. Sötét. 1. Vei-h4... K. t. sz. 2. Bf5-f2... t. sz. 3. Vh4-h1-d4-b4 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Comonyán: Németh Péter. — Bakonyzentúlán: Szabó János. — Kecskeméten: Balogh Dénes. — Fakerten: Kintzsig Róbert. — A pesti sakk-kör.

Szerkesztői üzenetek.

S. T. az éjszaka-amerikai Egyesült-Államok 10 millió négyzetkilométer területen béke idején csak 100 ezer embert tartanak fegyver alatt 3821 tisztel és így 100 kilométerre egy katonája jut. Ausztria-Magyarország 625,518 kilométernyi területén ellenben a katonai békéltetésre 26,189 tiszt és 335,498 kőlegény.

B. A. A doni kozákság lovai ninesenek megpártolva, szintúgy a cserkesz lovas ezredék paripái sem. A kozák lovak etetés nélkül szükség esetén három napig is el vannak a friss vízzel való itatást — legalább kétszer napjában — megkínálják.

L. F. A Panama-esatonára vonatkozó szerződés, melyet az új panamai köztársasággal az Egyesült-Államok közelebb kötöttek, voltaképpen teljesen emez utóbbi állam hatalmába adja az építendő esatonát és annak környékét. Elisméri ugyan az Egyesült-Államok kormányja a területre nézve az új köztársaság szuverenitását, de joga van ott katonaságot tartani s erődöket emelni. A szerződés életbelépésekor 10 millió dollárt fizetnek az Egyesült-Államok az új köztársaságnak, egy év letele után pedig évenként 250 ezer dollárt.

London, Gy. E. Az érdekes levelet megkaptuk, de e hétre már későn érkezett; jövő heti számunkban közöljük.

GERŐ ADOLF udvari szállító, cipész-mester. Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4. Ajánlja készítményeit mindennemű 10186 estélyi és utcai cipőjundóságokban, hölgyek és urak részére. Legfinomabb és tartós kivitel. Futányos szabott árak!

Kristály üvegkészletek és dísz tárgyak kaphatók az ELSŐ MAGYAR ÜVEGGYÁR RESZVÉNYTÁRSASÁGNÁL Budapest, V., Fűrdő-ú. és Ferencz József-tér sarkán. (Diana fürdőház). 10244

Nodusin Aranyér-balzsam. tökéletesen és biztosan gyógyítja úgy a vak, valamint a nyitott aranyeret. Elismerőlevelek. Kapható a készítőnél: Nagy Kálmán gyógyszer-nél Nyíregyházán.

Szépségápolás. Széplős arcu, májfoltos hölgyek hófehér arczborra tesznek szert. 10311 Pattanásos, atkás (mitesszeres) arc barnosyvalma lesz. Vörös orr, vörös kéz, vörös foltok (tűzfolt) szép fehérre gyógyulnak. Szemölcs, lencse, anyagjegy nyomtalanul, fájdalom és vérzés nélkül távolítottak el. Szőrös arcu nők örökre megszabadulnak bajuktól. Kopaszodó urak gyors segítséget találhatnak. Öregedő, ráncos, hervadó arcok ifúságukat, szépségüket visszanyerik. Csunya, makacs bőrbetegségek (pl. bőrvizketés, lupus, ekzema, psoriasis stb.) könnyen-fényzrel gyógyíthatnak. Gondos, óvatos kezelés. Helytelen arczápolás vagy rosszul választott szépség-szerek által elrontott és elhanyagolt arcok helyrehozhatnak. Arczpárolás, arczfürdő, arczmasszázs a legjobb konzerváló szere az arcz szépségének. Hajfestés ártalmatlan (légnemű) szerekkel. Intelligens nők a szépségápolásból (arcz-, kéz- és hajápolás) oktatást és bizonyítványt nyerhetnek. Orvosi Kosmetikai Intézet Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4., 1. em. a hol hozzáférő szakorvos tudományos alapon kezeli az arcz, kéz és haj szépséghibáit. D. e. 9-12-ig, d. n. 2-5-ig. Levelekre válasz. Szépséghibák s azok gyógyítása című tájékoztató füzet postán zárt borítékban 50 fill. bélyegért.

Szőlőlugast ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon. Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (par mind kuszó természetű), mert nagyobbrésze, ha megősi is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol leguasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellájták házaikat az egész szőlőérés idején a legkínzóbb muskotály és más édes szőlőkkel. A szőlő hazánkban mindenütt megtermes s ninesen oly ház, melynek fala mellett a legcsékélyebb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kertészeknek stb. a legremekbő díszé, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébe használható részekből. Ez a leghaladatosabb gyümölcs, mert minden évben terem. 10144 A fajok ismertetésére vonatkozó szines fénynyomatos katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldeték meg, a ki kizimét egy levelezőlapon tudatja. Czim: Ermelleki első szőlőültvénytelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Alapított 1866. A legjobb bel- és külföldi Alapított 1866 zongorák, pianinók és harmonikumok legelőszöbben kaphatók Heckenast Gusztaf zongoratermében Budapest, IV., Gizella-tér 2 (Váci-utca sarkán). Ehrbar udvari zongoragyár Schiedmayer és fiaf siutugari udvari zongoragyár magyarországi egyedüli képviselése. Valódi amerikai harmonikumok. 10180 Nagy köszönet-intézet. Arjegyék ingyen.

RETHY BELA Gyógyszerész. PÉMETEFÜZUKORKA BÉKÉSCSABÁN ÁRA 60 fillér. 10157 Minden gyógyszerárban kapható.

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ES LEGJOBB HIRNEVÜ ORAUZLETE. Alapított 1847. Brausweller János Gyógyeszerés. ÓRAK, EKSZEREK 10-évi jótállással RÉSZLETFIZETÉSRE. Képes arjegyék bérmentve. Javítások pontosan eszközöltetnek.

4711. Kétségtelen, hogy a 10091 Eau de Cologne az első-kező világ kedvenoz illatszere. Folyton növekvő kelendőse bizonyítja ezen megezőfolthatatlan tény. Elérhetetlen aromája és kiválóan üdítő hatása folytán ma nélkülözhetetlené lett a művelt emberiség minden köreiben. — Egyedüli gyártója: Mühlens Nándor, Köln a/R., Glockenstrasse 4711. Az osztrák császár ő felsége és az orosz czar ő felsége ud. szállítója.

A legjobb arcz-szépítőszere SERAIL-ARCZENŐCS, mely az arczot tisztítja, fehéríti és bársonypuhává teszi. Egy tégely ára 1 kor. 40 fill. Egy kis tégely ára 70 fillér. Minden ártalmatlan alkatrész nélkül! Serail-szappan | kitűnő toilett-szappanok || Serail-poudre. Kiváló finom arczpor báron színben, fehér, rózsaszín és krémé. Egy doboz ára 1 koron. Serail-szájviz. A legjobb szájjviz. Főraktár: Budapest, Török József gyógyszerárban. 10120 Kapható továbbá a készítőnél ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszerárban, Aradon, Szabadságtér, valamint minden más gyógyszerárban.

Mme Sarah Bernhardt. GERMANDRÉE PORHANYÓS ÁLLAPOTBAN ES TABLETTÁKBAN. Francia szabadalom. A szépség titka, ideális illattal feltöltött tartós, egészséges és díszkérő. A Germandrée az arczbőrök egészséges és üdö szert ad. 1900 évi Párisi Világkiállítás: ARANYÉREM MIGNOT-BOUCHER, 49, Rue Vivienne, PARIS. Kapható Török József gyógyszerárban Budapest. Kérje csak a Selle & Kary-féle FREDIN legjozabb tisztítószert! minden finom tábléti számára. Sárga és fekete. Különösen ajánlható Box-calls, Oscaria, Chevreux-és lakkozókra. Wien, XII/1.

Ha őszül a haja ne használjon mást, mint a „STELLA“-HAJVIZET, mert ez nem hajfestő, de oly vegyi összetételű szer, mely a haj eredeti színét adja vissza. Üvege 2 K. ZOLTAN BELA gyógyszerárban, Budapest, V/49, Szabadság-tér, Sétátér-utca sarkán. 10124

BUDAPESTI GYÁRAK ES CZÉGEK.

Fájós lábakra ajánlja készítményét Gerő Adolf udvari szállító IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. Specialista anatomikus alapon készült gyermek-czipőkben. Knuth Károly mérnök és gyáros. 10104 Cs. és kir. fensége József főherczeg udv. szállítója. Gyár és iroda: Budapest, VII. ker., Garay-utca 10. Központi víz-, lég- és gőzfűtések, légnesz-és vízvezetékek, csatornázások, szellőztetések, szivattyúk, vízerőművi emelőgépek stb. Tervek, költségvetések, jövedelmi előlrányzatok gyorsan készíttetnek.

WACHTL ES TÁRSA fényképezési cikkek raktára 10176 BUDAPEST, IV., Eskü-tűt 6 (Klotild foh. palota). Telefon. — Arjegyék ingyen és bérmentve. Kirner József cs. és kir. udv. puskműves, az olasz király ő felségének udvari szállítója, BUDAPESTEN raktára: IV., Bécsi-utca 2., gyára: Róza-utca 7. Dúsan ellátott raktár legújabb szerkezeti kettős vadász-fegyverekből, golyófegyverek, amerikai Winchester sorétes ismétő fegyverek, forgópisztolyok, szalonfegyverek és pisztolyok, töltények és vadász-szerekből, melyek jóságáért kezkeskedik. (Alapított 1808. évben.)

DAVID KÁROLY ES FIA Telefon szám 41-48. doboz-papíraru és szab. fémkapocsgyára Budapest, I., Mészáros-utca 38. 10030 Gyár: Papírtányért, bonboniert és jardinet-dobozokat. Sajtoló kerek dobozokat, légmentesen elzárható, összehajtható dobozokat pólyák, kőgyaprot, stb. csomagolásra. Hintódobozok, valamint házott lemez-öszök tetsző szerinti nagyságban. Teafésdobozok 3/4 kgr.-tól 10 kgr.-ig, valamint 6, 10 és 20 filleres tea csomagolásához. Szekrényosztok és köpéládapapír legújabb szin és kivágásban. Allandó kiállítás a fenti cikkekbel a városligeti iparsarnokban megtekinthető.

